



# СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

Града Крагујевца

КРАГУЈЕВАЦ  
14. МАЈ 2024.

ГОДИНА XXXIV  
БРОЈ 23

IV Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу града Крагујевца“.

СКУПШТИНА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА  
Број: 50-49/24-I  
У Крагујевцу, 14. маја 2024. године

ПРЕДСЕДНИК,  
Ивица Момчиловић, с.р.

ОДЛУКУ  
О ДОНОШЕЊУ ПРОГРАМА  
„КОНТРОЛА ЗДРАВСТВЕНЕ  
БЕЗБЕДНОСТИ ХРАНЕ СА ГРАДСКИХ  
ТРЖНИЦА ПЕРИОД АПРИЛ-ДЕЦЕМБАР  
2024. ГОДИНЕ“

I Доноси се Програм „Контрола здравствене безбедности хране са градских тржница период април-децембар 2024. године“ (у даљем тексту: Програм), који је предложио Институт за јавно здравље Крагујевац, као носилац активности у области деловања јавног здравља за територију града Крагујевца.

Програм ће се реализовати у периоду април-децембар 2024. године, представља програм из области јавног здравља и саставни је део ове одлуке.

II Спровођење Програма прати Савет за здравље града Крагујевца, даје мишљење на Извештај о остваривању Програма и предлаже мере за његово унапређење.

III Ову одлуку објавити у „Службеном листу града Крагујевца“.



ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ КРАГУЈЕВАЦ  
INSTITUTE OF PUBLIC HEALTH KRAGUJEVAC



Датум / Date 25.03.2024.

Наш знак / Our ref 01-2037

ГРАД КРАГУЈЕВАЦ

ГРАДСКОЈ УПРАВИ ЗА ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ  
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ

ПРОГРАМ

КОНТРОЛА ЗДРАВСТВЕНЕ БЕЗБЕДНОСТИ ХРАНЕ СА ГРАДСКИХ ТРЖНИЦА  
ПЕРИОД АПРИЛ - ДЕЦЕМБАР 2024. ГОДИНЕ

25.3.2024. године  
У Крагујевцу

В.Д. Директора ИЗЈЗ Крагујевац  
Спец. др мед Небојша Ранковић

---

Никола Пашић 1, 34000 Крагујевац, тел: 034/504-501, факс: 034/331-344, [info@izjzkg.rs](mailto:info@izjzkg.rs)  
[www.izjzkg.rs](http://www.izjzkg.rs) жиро рачун: 840-340667-22 ПИБ: 102135344

1 Nikola Pasic Street, 34000 Kragujevac, phone: +381 34 504 501, fax: +381 34 331 344, [info@izjzkg.rs](mailto:info@izjzkg.rs)  
[www.izjzkg.rs](http://www.izjzkg.rs) giro account: 840-340667-22



ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ КРАГУЈЕВАЦ  
INSTITUTE OF PUBLIC HEALTH KRAGUJEVAC



## УВОД

Исхрана људи је основни чинилац здравља па храна представља и здравствени ресурс али и велики здравствени ризик по здравље целе популације. О утицају хране и исхране на здравље се много зна али и истражује свуда у свету. Прве записе о безбедној и небезбедној храни можемо наћи у Светом писму (Стари завет) али и у медицини свих старих, античких народа. Још је Хипократ, отац медицине, рекао: „Храна нека буде твој лек, лек нека буде храна твоја“. Здравље је уско повезано са правилном исхраном. Сва жива бића се хране. Храна човеку обезбеђује:

1. структуру организма (изградњу ћелија и ткива, раст, развој и регенерацију) и
2. функцију организма (енергетску, метаболичко-регулаторну и заштитну).

Добро здравље и заштиту од болести пружа само избалансирана, мешовита, исхрана која садржи све потребне макро и микронутријенте и која је:

1. квантитативно довољна
2. квалитативно задовољавајућа и
3. здравствено безбедна.

Џорџ Херберт је рекао „Ма ко био отац једне болести, неправилна исхрана\_јој је мајка“

Храну чине комбинације намирница, било да су у прерађеном, непрерађеном или полупрерађеном стању. Свака намирница је и храна, али ниједна појединачна намирница сама не може да задовољи све потребе организма-нема комплетне намирнице. У хемијском смислу намирнице су комбинације различитих хранљивих материја, док према физиолошкој дефиницији намирнице су углавном природни производи сложеног хемијског састава, које у одговарајућим односима са другим намирницама обезбеђују нормалан живот јединке.

Под намирницама подразумева се све што се употребљава за храну или пиће у прерађеном или непрерађеном стању: и вода и сировине за производњу намирница, зачини, адитиви.

Храна која се конзумира мора да буде здравствено безбедна и у физичко-хемијском и у микробиолошком погледу. То значи да храна/намирнице не треба да буду загађене-контаминирани штетним агенсима који могу да оштете здравље људи и то:

**ФИЗИЧКИМ** (метални опилци, честице, радиоактивност...)

**ХЕМИЈСКИМ** (тешким металима, пестицидима, хормонима, антибиотцима и др.)

**БИОЛОШКИМ** (инсектима, глодарима, бактеријама, вирусима, паразитима, гљивицама, или токсинима).

Храна и биљног и животињског порекла може бити контаминирана различитим врстама микроорганизама. Бактеријска контаминација је посебно специфична за домаће производе од млека (сир и кајмак) и јаја, као и за месо и производе од меса. У зависности од врсте хране микробиолошка анализа подразумева испитивање присуства различитих микробиолошких параметара (*Enterobacteriaceae*, *Salmonella* sp. *Escherichia coli*, број *aerobnih* колонија, *plesni* i *kvasci*, *Bacillus cereus*, *Listeria monocitogenes*...). Хемијска контаминација може бити веома разноврна: тешки метали (олово, жива, арсен, кадмијум, бакар, цинк... Сви тешки метали у повећаним концентрацијама у односу на оне предвиђене Правилницима могу озбиљно оштетити здравље а симптоми и знаци болести се разликују и зависе од самог тешког метала, начина уноса, унешене количине и дужине уноса-времена као и од здравственог стања сваког пијединца.), пестициди и то: органохлорни пестициди, органофосфорни пестициди, карбамати, триазини, пиретрини... (симптоматологија тровања зависи од хемијских особина групе пестицида, дужине трајања уноса, унетих концентрација, здравственог стања људи...), антибиотици, хормони и др.

---

Никола Пашин 1, 34000 Крагујевац, тел: 034/504-501, факс: 034/331-344, [info@izjzkg.rs](mailto:info@izjzkg.rs)  
[www.izjzkg.rs](http://www.izjzkg.rs) жиро рачун: 840-340667-22 ПИБ: 102135344

1 Nikola Pasic Street, 34000 Kragujevac, phone: +381 34 504 501, fax: +381 34 331 344, [info@izjzkg.rs](mailto:info@izjzkg.rs)  
[www.izjzkg.rs](http://www.izjzkg.rs) giro account: 840-340667-22





ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ КРАГУЈЕВАЦ  
INSTITUTE OF PUBLIC HEALTH KRAGUJEVAC



Да би се контролисала здравствена безбедност хране, храна мора да се узоркује на за то прописан начин, транспортује (на прописан начин) до акредитоване лабораторије за микробиолошка и хемијска испитивања хране.

### ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Општи циљ:

Очување здравља популације града Крагујевца редовном, континуираном, контролом здравствене безбедности хране која се продаје на градским тржницама.

Специфични циљеви:

1. Обезбедити продају здравствено безбедне хране на градским тржницама
2. Смањење алиментарних обољења изазваних микробиолошком контаминацијом хране (млечних производа, јаја, меда, сировог меса и сухомеснатих производа)
3. Смањење алиментарних обољења изазваних хемијском контаминацијом хране тешким металима и пестицидима (воће и поврће)

### АКТИВНОСТИ ПРОГРАМА

У циљу спровођења активности дефинишу се приоритетни програмски задаци за 2024. годину и то:

1. узорковање хране/намирница на градским тржницама
2. микробиолошке анализе хране и брисева
3. хемијске анализе хране
4. стручно мишљење

Узорковање хране као и план узорковања по месецима ће се спроводити у сарадњи са ЈКП "Шумадија".

### ИНДИКАТОРИ И МЕТОДОЛОГИЈА СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА

Узорковање хране/намирница на градским тржницама ће се вршити адекватним, стручним методама. Анализе и микробиолошке и хемијске ће се вршити акредитованим лабораторијским методама одговарајућим за сваку врсту узорка. Лекар специјалиста хигијене даје стручно мишљење о здравственој безбедности узорака на основу анализираних параметара и лабораторијских извештаја.

Индикатори који ће се пратити:

1. Број узорака хране/намирница
2. Број микробиолошких анализа
3. Број хемијских анализа

### ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ

- Смањење броја контаминираних намирница на градским тржницама.
- Смањење броја алиментарних болести изазваних контаминираним храном са тржница
- Боље здравље опште популације

### РИЗИЦИ ПО ПРОЈЕКАТ

- Недостатак финансијских средстава
- Смањени обим продаје млечних и других пољопривредних производа због недостатка продајног простора (Зелена пијаца)

Никола Пашин 1, 34000 Крагујевац, тел: 034/504-501, факс: 034/331-344, [info@izjzkg.rs](mailto:info@izjzkg.rs)  
[www.izjzkg.rs](http://www.izjzkg.rs) жиро рачун: 840-340667-22 ПИБ: 102135344

1 Nikola Pasic Street, 34000 Kragujevac, phone: +381 34 504 501, fax: +381 34 331 344, [info@izjzkg.rs](mailto:info@izjzkg.rs)  
[www.izjzkg.rs](http://www.izjzkg.rs) giro account: 840-340667-22



ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ КРАГУЈЕВАЦ  
INSTITUTE OF PUBLIC HEALTH KRAGUJEVAC



#### ПРАВНИ ОКВИР

- Закон о јавном здрављу
- Закон о заштити становништва од заразних болести
- Закон о здравственој заштити
- Закон о безбедности хране и бројна подзаконска акта-Правилници

#### ОДРЖИВОСТ ПРОЈЕКТА

- Континуирана сарадња стручних служби града Крагујевца и ИЗЈЗ Крагујевца
- Опредељење додатних финансијских средстава за превентивне активности на нивоу локалне заједнице
- Превентивне програме спроводити као редовне радне активности

#### ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

Финансијска средства која се потражују од Града Крагујевца за реализацију програма „Контрола здравствене безбедности хране са градских тржница“ у периоду од 1.4.- 31.12.2024. години износе **558.870,00 динара**.

Врста узорака	Врста анализе	Број узорака	Цена по узорку	Укупна цена
Млечни производи Сир Кајмак	Микробиолошка анализа	32 укупно		<b>131.410,00 укупно</b>
		25	4.310,00	107.750,00
		7	3.380,00	23.660,00
Воће и поврће	Хемијска анализа: пестициди и тешки метали	24	13.510,00	<b>324.240,00</b>
Месо прерађевине Месо Прерађевине	Микробиолошка анализа	9 укупно		<b>29.720,00 укупно</b>
		2	3.030,00	6.060,00
		7	3.380,00	23.660,00
Мед	Здравствена безбедност Микробиолошка физичко-хемијска анализа	2	8.884,00	<b>17.768,00</b>
Јаја	Микробиолошка анализа	13	2.614,00	<b>33.982,00</b>
Брисеви	Микробиолошка анализа	15	1.450,00	<b>21.750,00</b>
Укупно				<b>558.870,00 динара</b>

Никола Пашин 1, 34000 Крагујевац, тел: 034/504-501, факс: 034/331-344, [info@izjzkg.rs](mailto:info@izjzkg.rs)  
www.izjzkg.rs жиро рачун: 840-340667-22 ПИБ: 102135344

1 Nikola Pasic Street, 34000 Kragujevac, phone: +381 34 504 501, fax: +381 34 331 344, [info@izjzkg.rs](mailto:info@izjzkg.rs)  
www.izjzkg.rs giro account: 840-340667-22



ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ КРАГУЈЕВАЦ  
INSTITUTE OF PUBLIC HEALTH KRAGUJEVAC



#### ПОДАЦИ О УЧЕСНИЦИМА ПРОГРАМАМА

1) Лекар спец. Хигијене-6
2) Лекар специјалиста Микробиологије-2
3) Дипломирани хемичар, специјалиста санитарне хемије-3
4) Дипломирани хемичар-3
5) Санитарни/ медицински техничар-9
6) Лабораторијски техничари-4
7) Хемијски техничари-6

#### НОСИЛАЦ ПРОГРАМА

Институт за јавно здравље Крагујевац, Николе Пашића 1, 34000 Крагујевац;  
Спец. др мед. Небојша Ранковић

---

Никола Пашић 1, 34000 Крагујевац, тел: 034/504-501, факс: 034/331-344, [info@izjzkg.rs](mailto:info@izjzkg.rs)  
[www.izjzkg.rs](http://www.izjzkg.rs) жиро рачун: 840-340667-22 ПИБ: 102135344

1 Nikola Pasic Street, 34000 Kragujevac, phone: +381 34 504 501, fax: +381 34 331 344, [info@izjzkg.rs](mailto:info@izjzkg.rs)  
[www.izjzkg.rs](http://www.izjzkg.rs) giro account: 840-340667-22